



Универзитет у Бањој Луци
Дисеминацијска конференција
темпус пројекта „ФИНХЕД“

„СТУДЕНТСКИ ЖИВОТ И ФИНАНСИРАЊЕ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА
У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ“

„КРЕТАЊЕ СИСТЕМА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У
ОДНОСУ НА ФИНАНСИЈСКЕ РЕСУРСЕ“

Владо Давидовић
Министарство просвјете и културе Републике Српске



Умјесто увода

- ❑ Сврстава се у ред релативно малих система
- ❑ Карактерише га висок степен управљивости
- ❑ Динамичне промјене у претходних двије деценије
- ❑ Евидентан раст и развој система
- ❑ Заокружен, компактан
- ❑ Изложен утицајима окружења



Бројке

- 4 јавне ВШУ
 - 246 студијских програма
 - 30.000 студената
 - 2.113 наставника и сарадника
-
- 21 приватна ВШУ
 - 165 студијских програма
 - 11.000 студената
 - 778 наставника и сарадника



Број лиценцираних студијских програма на јавним ВШУ у Републици Српској (2014/15 година)			Укупно
I циклус студија (високе школе и универзитети)	II циклус студија (универзитети)	III циклус студија (универзитети)	
143	96	7	246



Поређења

- ❑ Издвајања из буџета РС за високо образовање у 2014. години 0,80% БДП
- ❑ Словенија 1,26%
- ❑ Србија 0,90%
- ❑ Хрватска 0,72%
- ❑ У земљама ЕУ просјек је 1.30%
- ❑ У најразвијенијим земљама свијета просјек је 1,50%



Издавања из буџета РС

ПОЗИЦИЈА	2014
Укупно	72.900.000
Стипендије и помоћи студентима	3.510.400
Међународна размјена студената	110,000
Дјелатност студентских домова	4.459.000
Суфинансирање смјештаја и исхране	4.300.000
Буџети јавних ВШУ	60,420,600

- ❑ Издавања у 2008. г. износила су 60.000.000 КМ
- ❑ 2010. г. школарине дефинисане као властити приходи
- ❑ РПРС, кредити и други извори око 90 милиона КМ
- ❑ Детерминисаност извора прихода и начина трошења



- ❑ Основни извори прихода јавних ВШУ су буџетска средства и властити приходи који се остварују наплатом школарина и уписнина
- ❑ Остале изворе представљају средства домаћих и страних грантова
- ❑ Детерминисана структура прихода – ограничени јавни фондови, ограничене могућности стицања властитих прихода (донације, грантови, школарине, уписнине)
- ❑ Детерминисана структура расхода – ограничене могућности управљања трошковима у смислу модела финансирања улазних потреба



- ❑ Структура трошкова: 75–85% буџета јавних ВШУ се троши на плате и накнаде запослених, док је та структура још израженија када се посматрају само буџетска средства (95%)
- ❑ Структура прихода: у просјеку 80% су приходи који се остварују кроз буџет, те 20% властити приходи и приходи од грантова, од којих школарине и уписнине чине око 65%
- ❑ У односу на укупан приход школарине и уписнине чине 14%
- ❑ Постојећа структура расхода јавних ВШУ оставља мало простора за унапређење наставног и научно-истраживачког процеса, набавку образовних средстава, обуку и мобилност наставника и др.

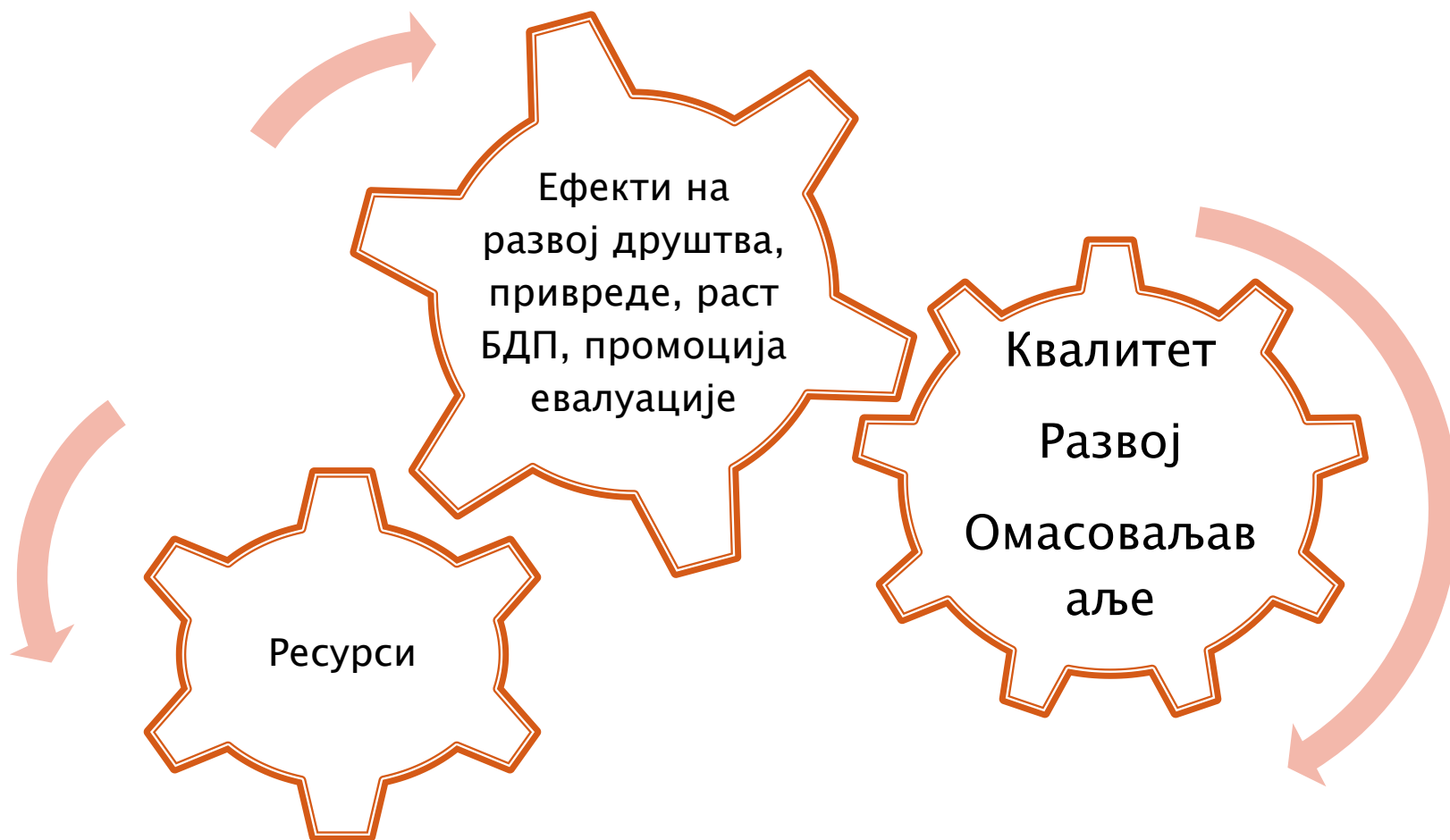


Поглед унапријед

- ❑ Циљеви и задаци у области високог образовања
- ❑ Повећање квалитета и ефикасности студија
- ❑ Повећање броја становника са завршеним ВО
- ❑ Даљи развој болоње и троцикличне структуре
- ❑ Развој међународне размјене студената и особља
- ❑ Повећање квалитета рада ВШУ и с тим у вези развој система осигурања квалитета и процеса акредитације

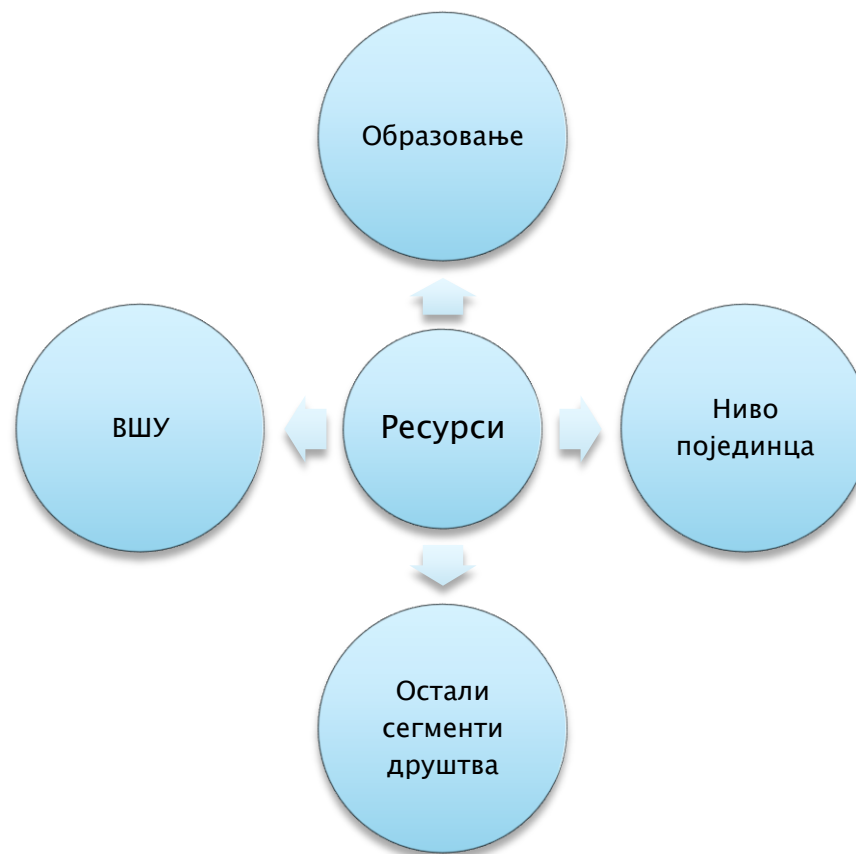


- ❑ Описана кретања природно подстичу расправе о питању финансирања које се крећу у распону од тврдњи да је систем високог образовања потцијењен и потфинансиран, односно да издвајање буџетских и укупних финансијских средстава није довољно, до тврдњи да се средства у постојећем обиму не користе довољно ефикасно и транспарентно
- ❑ Свакако да одговор треба тражити негдје на пресјеку ова два скупа – у истовременом повећању улагања у високо образовање и инсистирању за ефикасније и транспарентније трошење





- ❑ Тежње у достизању постављених циљева насупрот ограниченим ресурсима доносе сталан притисак на најодговорније носиоце одлучивања у високом образовању како са развојног тако и са финансијског аспекта, и на свим нивоима одлучивања
- ❑ Ниво високошколских установа, ниво извршне и ниво законодавне власти
- ❑ Одлуке: доношење стратешких докумената о развоју и циљевима цјелокупног друштва, доношење системских закона и усвајања буџета, доношење одлука о оснивању нових организационих јединица, покретању нових студијских програма, уписна политика, политика школарина и др.





- ❑ Претпоставка раста изложености система високог образовања утицају окружења и конкуренције
- ❑ Скраћује се временски интервал од момента доношења одлуке до момента потврде одређеним резултатом, због чега се морају унапређивати претпоставке флексибилности и брзог прилагођавања промјенама
- ❑ Будуће моделирање приступа финансирању би дакле требало бити усмјерено ка непрекидном преиспитивању и контроли постизања и превазилажења задатих циљева на системском нивоу, у правцу повећања одговорности студената и високошколских установа за успјешност студирања; омогућавање студирања онима који желе да студирају, без обзира на социјални, економски и други статус; транспарентност трошкова и цијена студирања, транспарентност прибављања, алокације и трошења средстава ВШУ



Инвентура отворених питања

- ❑ Увођење јединственог система прикупљања података на нивоу цијеле РС
- ❑ Успостављање модела за финансирање научно-истраживачког рада и модела евалуације постигнутих резултата
- ❑ Подстицање међународне мобилности студената и академског особља
- ❑ Успостављање модела финансирања докторских студија
- ❑ Диверзификација система школарина у правцу повећања његове социјалне осјетљивости и повећања ефикасности студирања скраћењем времена студирања
- ❑ Повећање транспарентности трошкова ВШУ и цијена студирања путем успостављања извјештавања о трошковима студија по студенту за сваки лиценцирани студијски програм



Отворена питања

- ❑ Већи степен финансијске аутономије ВШУ
- ❑ Инсистирање на смањењу јавних трошкова по излазној јединици и смањењу просјечних приватних трошкова студената и њихових породица
- ❑ Средњерочно планирање увођења нових студијских програма на нивоу цијелог система
- ❑ Рационализација студијских програма у замјену за повећање њиховог квалитета, конкурентности и флексибилности
- ❑ Подстицање предузетничке функције ВШУ
- ❑ Подстицање удруживања ресурса у креирању нових и модерних студијских програма, посебно на трећем циклусу студија
- ❑ Подстицање активности које за циљ имају партиципацију у пројектима ЕУ за пројекте у области образовања (Ерасмус, ИПА.)



Хвала